

CSERNOBIL

MARATON

A Blinken OSA Archívumban
2016. április 25–26.

A csernobili atomerőmű-katasztrófa harmincadik évfordulója alkalmából a **Blinken OSA Archívum** reggeltől késő estig tartó kétnapos programsorozatot rendez. Esténként film- és könyvbemutatókkal, irodalmi felolvasásokkal emlékezünk a harminc évvel ezelőtti eseményekre. A ma és a beláthatatlan jövő távlatából szemlélve keresünk válaszokat az atomenergia biztonságával, az egyén és társadalom felelősségével és a fenntartható, felelős energiagazdálkodással kapcsolatos kérdésekre.

Napközben az érdeklődők az OSA kutatótermében válogatást láthatnak az archívum Csernobillal kapcsolatos dokumentumaiból; a középiskolások számára pedig csoportos foglalkozásokat szervezünk, ahol a diákok kreatív feladatok segítségével többek között azt vizsgálják, hogy milyen módon változott meg az elmúlt harminc évben az energiabiztonságról és a fenntarthatóságról való közgondolkodás, és hogy mit tehetünk (akár egyénileg, akár társadalmi szinten) a felelős energiagazdálkodásért.

A rendezvénysorozat maratoni jellegével arra is utal, hogy a fenntarthatósággal és energiával kapcsolatos, a jelenben meghozott döntéseinket milyen hosszú időtávlatban lehet majd csak mérlegre tenni. A felelősség nem csak a döntéshozóké, hanem mindannyiunké.

The **Blinken Open Society Archives** invites you to its two-day series of programs spanning from morning till late at night, commemorating the thirtieth anniversary of the nuclear power plant disaster at Chernobyl. Evening programs include film and book launches and literary readings to help discuss the events that happened thirty years ago while also touching upon issues concerning the safety of nuclear power, individual and social responsibilities or sustainable and responsible energy management, taking into account aspects of the present as well as of the unforeseeable future.

During the day, visitors can view an exhibition of selected OSA documents on Chernobyl in the research room of the Archives. Secondary school students can take part in creative workshops examining issues such as how the main discourse surrounding energy safety and sustainability has changed in the past thirty years or what can be done – both individually and as a society – to ensure responsible energy management.

The series of programs wishes to highlight by its own marathon length how far-reaching the consequences of our present decisions about sustainability and energy are, and that everyone must be aware of this responsibility, not just the decision-makers.

CHERNOBYL MARATHON

■ Blinken OSA Archives
25–26 April 2016

ÁPRILIS 25. 17:30 – 21:00 / 25 APRIL 5:30 – 9:00

17:30 FILM (PREMIER)

EN Csernobil nagyanyói, 2015.

(rendezte: Holly Morris, Anne Bigart, UK, 72' – angol és ukrán nyelven, angol felirattal)

Mintegy száz idős asszony makacs módon ragaszkodik ősei földjéhez, mely a leginkább szennyezett csernobili kitelepítési zónán belül található. Míg legtöbb szomszédjuk már rég elmenekült, férjeik pedig szép lassan kihaltak mellőlük, ezeknek a konok asszonyoknak a közössége kitart – és bármily meglepő – virágzik, míg a mérgező talajt próbálják megművelni.

The Babushkas of Chernobyl, 2015

(directed by Holly Morris, Anne Bogart, UK, 72' – in English and Ukrainian with English Subtitles)

Approximately 100 women defiantly cling to their ancestral homeland in Chernobyl's radioactive "Exclusion Zone." While most of their neighbors have long since fled and their husbands have gradually died off, this stubborn sisterhood is hanging on—even, oddly, thriving—while trying to cultivate an existence on toxic soil.

19:00 IRODALOM / LITERATURE

HU-EN "Világvége" – Dragomán György felolvasása, részlet A fehér király c. regényből

(Magyar nyelven, a fejezet angol fordítása – The White King, fordította Paul Olchváry – a kivétílen lesz olvasható.)

„Már az első szavak, a nyitómondat felütése is nosztalgikus és ismerős gyerekkor-novellát ígér... De még a felénél sem tartunk a novella nyitómondatának, máris észrevesszük: a gyermeki emlékezés otthonos és kedves hangja, a nosztalgikus révedés valójában csalóka látszat, gondosan kivitelezett írói furfang... Az olvasó hökkenten ébred rá, hogy az ismerős és nosztalgikus hang valójában szörnyűségekre réved vissza, a gyermeki szavak mélyén az iszonyat némasága honol. S ugyanígy hökkenten ébredünk rá a legnagyobb szörnyűsége és iszonyatra: Csernobil másnapján vagyunk...” (Takács Ferenc: *Az Emberi Állapot – A fehér király Világvége Novella-fejezetéről*)

"End of the World" – György Dragomán reads an extract from his novel The White King

(In Hungarian; the English translation of the chapter will be displayed on a screen

– The White King, translated by Paul Olchváry)

"The first words and the opening sentence promise a nostalgic and familiar childhood short story... But merely halfway through that first sentence we notice something is amiss: the cosy, sweet voice of childhood memories, the nostalgic reverie is merely an illusion, a carefully set up trick by the author... The reader is stunned to realize that the familiar, nostalgic voice looks back upon terrible things, deep in the child's words the silence of horror dwells. No less stunning is the horrible truth that unfolds: we are on the day following Chernobyl..." (Ferenc Takács: *The Human State / Az Emberi Állapot / critique on The White King*)

19:30 FILM (PREMIER)

EN Az orosz harkály, 2015

(rendezte: Chad Garcia, UK 82' – angol és ukrán nyelven, angol felirattal)

Csernobil nem csupán a hírhedt atomerőmű miatt volt kiemelten fontos stratégiai helyszín. A Duga radarrendszer magas tornyai is ezen a környéken épültek, azzal a céllal, hogy nyomon kövessék az amerikai rakéták indítását. A radar által sugárzott rádiójel, melyet jellegzetes ritmusa miatt a köznyelv „orosz harkály”-nak nevezett el, zavarta a nyugati sugárzású rádió- és tévéadásokat. A film főhőse egy különök ukrán művész, Fodor annak próbál utánajárni, hogy az 1986-os atomerőmű-katasztrófa-nak vajon lehetett-e köze ehhez a titkos antennarendszerhez. Összeesküvés-elmélete merésznek, néhol egészen abszurdnak tűnik, ugyanakkor segít rávilágítani a múltbeli és jelenkori orosz-ukrán kapcsolatok meglehetősen terhelte voltára. A film elnyerte a legjobb nemzetközi dokumentumfilm díját a Sundance Fesztiválon.

The Russian Woodpecker, 2015

(directed by Chad Garcia, UK 82' – in English and Ukrainian with English subtitles)

Chernobyl was not just the strategic site of the infamous nuclear plant. The towering Duga radar system was also built nearby with the aim of tracking American missile launches. The transmitted radio signal, nicknamed the 'Russian woodpecker' due

to its characteristic rhythm, jammed Western radio and TV broadcasts. Fodor, an eccentric Ukrainian artist, is the hero of this documentary as he seeks to discover whether the 1986 explosion at the power plant could have been related to this secret antenna. His daring, almost absurd, conspiracy theory helps to reveal the harsh reality of past and present Russo-Ukrainian relations. The film won the award for Best International Documentary at the Sundance Festival.

ÁPRILIS 26. 17:30 – 22:00 / 26 APRIL 5:30 – 10:00

17:30 KÖNYVBEMUTATÓ (Európa Könyvkiadó)

HU Svetlana Alekszijejics: Csernobili ima

Csernobil nemcsak katasztrófa volt, hanem figyelmeztetés is, és Alekszijejics szerint minden nemzedéknek olvasnia kell a jövőnek hagyott jelekből. A Nobel-díjas fehérorosz író két évtizedet szánt a téma feldolgozására. Beszélt olyan emberekkel, akiket rögtön a katasztrófa után a helyszínre rendelték, és a legveszélyesebb munkákat végeztették velük. Beszélt az özvegyekkel, akiknek csak a kitérítések és az oklevelek maradtak, megismerjük az áldozatokat, a felelősöket és a szovjet virtusba beleerokkant vakmerő önkénteseket.

A Csernobili ima című könyvről, Csernobilról és atomenergiáról szóló beszélgetésben részt vesz Kaderják Péter, a Regionális Energiagazdasági Kutatóközpont vezetője, Perger András, a Greenpeace energiakampányának vezetője és M. Nagy Miklós, a kötet szerkesztője. A beszélgetést vezeti: **M. Nagy Miklós**.

BOOK LAUNCH (Európa Publishing)

Svetlana Alekszijejics: Csernobili ima (Svetlana Alexievich: Chernobyl Prayer)

Chernobyl was not merely a disaster, but a warning too, and Alexievich thinks every generation must learn from the signs sent to the future. The Nobel Prize-winning Belarusian writer spent two decades with the Chernobyl theme. She spoke to people who were ordered to the nuclear plant to do the most dangerous jobs in the immediate aftermath of the disaster. She also interviewed widows who have nothing but awards and certificates left. We get to know the victims, those responsible, as well as the reckless volunteers ruined by the typical Soviet attitude.

The book Chernobyl Prayer, Chernobyl and the nuclear energy will be discussed by Péter Kaderják, leader of the Regional Centre for Energy Policy Research, András Perger, energy campaigner for Greenpeace and Miklós M. Nagy, editor of the book. Moderator: **Miklós M. Nagy**

18:30 FILM (PREMIER)

EN Elszigetelés, 2015., rendező Peter Galison és Robb Moss, 80' – angol nyelven

Tudjuk-e tárolni a valaha készült leghalásosabb és leghosszabb élettartamú káros anyagokat? A hidegháború több millió hordónyi radioaktív iszapot hagyott hátra, melyek ma hatalmas radioaktív földeken terülnek el. Az elkövetkező generációkért érzett aggodalom miatt, számos ország olyan kommunikációs eszközök fejlesztésén kezdett el gondolkodni, melyekkel üzeni lehet a 10 000 év múlva élő társadalmaknak. Az *Elszigetelés* egyrészt dokumentumfilm, melyet egy fegyvergyárban, Fukushimában és mélyen a föld alatt forgattak, másrészt pedig képregény, mely az egyre kínosabb jelen és egy elképzelt, nyugtalan jövő képét vázolja fel, ahol semmi sem a régi.

A filmet **Karl Hall**, a CEU Történelem tanszékének oktatója vezeti be.

CONTAINMENT, 2015 (directed by Peter Galison and Robb Moss, 80' – in English)

Can we contain some of the deadliest, most long-lasting substances ever produced? Left over from the Cold War are a hundred million gallons of radioactive sludge, covering vast radioactive lands. Governments around the world, desperate to protect future generations, have begun imagining society 10,000 years from now in order to create monuments that will speak across the time. Part observational essay filmed in weapons plants, Fukushima and deep underground — and part graphic novel — Containment weaves between an uneasy present and an imaginative, troubled far future, exploring the idea that over millennia, nothing stays put.

The film will be introduced by **Karl Hall** (Associate Professor, CEU, Department of History).

20:30 FILM

EN Atom mindörökké, 2010 (rendezte Michael Madsen, Dánia, 75' - angol, svéd és finn nyelven, angol felirattal)

A finnországi Onkalóban épül a világ első állandó atomhulladék-lerakója – egy kemény kőzetágyba vajt gigantikus barlang-rendszer, amely 2020-tól kezdve fogadja majd Finnország nukleáris hulladékát. A film az onkalói építkezésre kalauzolja el a nézőt, ahol a vállalat képviselői, tudósok és teológusok fejtegetik az egyelőre megoldatlan problémákat, köztük azt, miként lehet figyelmeztetni a távoli jövő embereit a civilizációnk által hátrahagyott halálos hulladék veszélyeire. Nehogy azt higgyék, hogy a piramisainkat, misztikus temetkezési helyeinket vagy elrejtett kincseinket találták meg. A film nemcsak a nukleáris hulladék hosszú távú elhelyezésének kérdéseit veti fel, hanem elgondolkodtat a tudomány és az emberi tudás hatáiról, a jövő generációk iránti felelősségünkről és a magunk után hagyott örökségről is.

Into Eternity, 2010 (directed by Michael Madsen, DK, 75' - in English, Swedish and Finnish, with English subtitles)

In Onkalo, Finland, the world's first permanent repository is being hewn out of solid rock to bury radioactive waste. Onkalo is a gigantic network of tunnels being carved out of bedrock that will start receiving Finland's nuclear waste in 2020. *Into Eternity* takes viewers deep into the facility as it is being constructed and asks Onkalo representatives, scientists, theologians and others to address fundamental but challenging questions, including how to warn distant generations of the deadly waste our civilization left behind? How do we prevent them from thinking they have found the pyramids of our time, mystical burial grounds, or hidden treasures? The film not only raises questions about the possibility of long-term nuclear waste storage, but also invites reflection on the limits of science and human knowledge, along with our responsibility to future generations and the heritage we leave behind.

A PROGRAMOK INGYENESEN LÁTOGATHATÓK.
Helyfoglalás érkezési sorrendben.

Helyszín: **OSA Archívum, 1051 Budapest, Arany János utca 32.**
www.osaarchivum.org
További információ: **Bertalan Nóra, +36-30-271-2709, bertalan@ceu.edu**

ADMISSION IS FREE.
Seating is on a first come, first served basis.

Location: **OSA Archives, H-1051 Budapest, Arany János utca 32.**
www.osaarchivum.org
Further information: **Nóra Bertalan, +36-30-271-2709, bertalan@ceu.edu**

GREENPEACE

ÁPRILIS 25. ÉS 26. 9:00 – 16:00

CSERNOBIL_30 KREATÍV WORKSHOP

Múzeumpedagógiai foglalkozás középiskolásoknak az OSA-ban

A foglalkozásokat vezeti: Hemrik László (múzeumpedagógus), Salgó Viktória (múzeumpedagógus) és Szira Henrietta (képzőművész).

HU A sugárzó fekete üröm

Az üröm az örömmel szemben „keserű”, a fekete előttaggal kiegészülve pedig egyenes baljós. Pedig esze ágában sincs rémületet kelteni ennek a fűszerként és gyógynövényként is használatos, igen allergén lágyszárúnak, ahogy arról sem tehet, hogy róla nevezték el a még ma is nyomasztóan hangzó, a belorusz határhoz közeli, észak-ukrajnai kisvárost, Csernobilt.

1986. április 26-án, hajnali 1:24 perckor a csernobili Lenin Atomerőmű a túlforrósodott hűtővíz miatt felrobbant. A hatóságok a lehető legtovább húzták a katasztrófa bejelentését. A kudarc tiltott szó volt a Szovjetunióban. A robbanás 30 ember életét követelte. Ez sem kis szám, ám a detonáció következtében kiszabadult radioaktív sugárzás csak ezután kezdte meg gyilkos munkáját. Arról, hogy ez a kontrollálatlan energia mekkora térségben, hány százezer ember életét és egészségét veszélyeztette, különböző adatok láttak napvilágot.

A programban a csernobili katasztrófa történetéből kívánunk tanulságokat levonni, már csak azért is, mert az energiaéhség Csernobil után sem csökkent, sőt. Alkotó feladatokon, vitákon, kooperatív gyakorlatokon keresztül vizsgáljuk meg, kinek milyen felelőssége van az emberi közösségek közeli vagy távoli jövőjére vonatkozóan, milyen új, életképes, alternatív módokon válthatók ki a veszélyes üzemű erőművek, mi a szerepe a médiának az egészséges közgondolkodás megteremtésében.

Rólunk van szó, és persze az árokparton virágzó fekete ürömről.

(A foglalkozás időtartama: kb. 100 perc, A részvétel ingyenes. Jelentkezési határidő: 2016. április 20.

Időpontok: április 25. 9:00 / 11:00 / 14:00 ; április 26. 9:00 / 11:00 / 14:00

A limitált helyszám miatt korai jelentkezés javasolt. Regisztráció érkezési sorrendben. Kérjük, pontosan adják meg a létszámot és a kiválasztott időpontot. Bővebb információ és regisztráció: **Kövecsi Anikó / +361 327-3250/2566 / kovecsia@ceu.edu**)

25 AND 26 APRIL, 9 – 4

CHERNOBYL_30 CREATIVE WORKSHOP

Museum education workshop for secondary school students in the OSA

With László Hemrik (museum educator), Viktória Salgó (museum educator) and Henrietta Szira (artist).

HU The Radiant Black Mugwort

Black Mugwort (*Artemisia Genipi*) is bitter, and the word 'black' makes it even more inauspicious. However, this highly allergenic herbaceous plant, used as a spice and an herb, does not wish to frighten anyone, nor can it be blamed for lending its name to the small, northern Ukrainian town close to the Belarusian border, whose name is still depressing to this day - Chernobyl. The Lenin Nuclear Power Plant in Chernobyl exploded at 1.24 a.m. on 26 April 1986, due to overheated cooling water. Authorities did their best to delay breaking the news to the world, as failure was a forbidden word in the Soviet Union. The explosion killed 30 people immediately, but the terrible impact of the escaped radioactive materials was even worse. There are various opinions concerning the exact data on how distant areas were affected and how many people's lives and health were threatened by this uncontrolled force of energy. This workshop aims to teach the lessons learned from this disaster, especially because mankind's hunger for energy has not decreased at all. We will examine what kind of responsibility each of us has for the near or distant future of human communities, what new, viable and alternative options there are for abandoning dangerous power plants and what the role of the media is in creating healthy public opinion, through creative and cooperative tasks and debates. It is all about us, and, of course, about the mugwort blossoming at the side of roads.

(The workshop takes around 100 minutes and is free of charge. Registration deadline: 20 April 2016.

Starting times: 25 April 9:00 / 11:00 / 14:00; 26 April 9:00 / 11:00 / 14:00 Early registration is recommended due to capacity limitations. Registration is on a first come, first served basis. Please give the precise number of participants and the chosen starting time. Further information and registration: **Anikó Kövecsi / +361 327-3250/2566 / kovecsia@ceu.edu**)

ÁPRILIS 25. ÉS 26. 10.00 – 17.45

Csernobil-dokumentumok, válogatás a Blinken OSA Archívum gyűjteményéből
KUTATÓTEREM, (1. emelet)

HU-EN A kutatóteremben felállított monitorokon az archívum csernobili katasztrófához kapcsolódó anyagaiból mutatunk be válogatást. Részleteket lehet majd látni Svetlana Alekszejevics nálunk őrzött Csernobil-interjúiból, bemutatunk egy összeállítást a katasztrófáról tudósító korabeli szovjet, kelet-európai és amerikai hírműsorokból és újsághírekből, valamint az OSA gyűjteményében található, a témához kapcsolódó filmeket is meg lehet majd itt tekinteni.

25 AND 26 APRIL 10 – 5

Chernobyl documents, selection from the collection of Blinken OSA Archives
RESEARCH ROOM, (1st floor)

HU-EN Screens in the research room will display a selection from the archives concerning the disaster at Chernobyl. For instance, visitors can watch excerpts from Svetlana Alexievich interviews, as well as a summary of news reports (from the Soviet Union, Eastern Europe and the USA) from the time of the disaster and films relating to the topic from the OSA collection.

A PROGRAMOK INGYENESEN LÁTOGATHATÓK.
Helyfoglalás érkezési sorrendben.

Helyszín: OSA Archívum, 1051 Budapest, Arany János utca 32.
www.osaarchivum.org
További információ: Bertalan Nóra, +36-30-271-2709, bertalan@ceu.edu

ADMISSION IS FREE.
Seating is on a first come, first served basis.

Location: OSA Archives, H-1051 Budapest, Arany János utca 32.
www.osaarchivum.org
Further information: Nóra Bertalan, +36-30-271-2709, bertalan@ceu.edu